

บทที่ 3

ลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร

3.1 ลักษณะของงานรักษาความสะอาด

งานรักษาความสะอาด เป็นงานบริการสาธารณะอย่างหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความสะอาดของบ้านเมืองสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญความมีวัฒนธรรมอันดีงามของประชาชนพลเมืองของประเทศนั้นๆ กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นทั้งเมืองหลวงและเมืองศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ ศูนย์กลางของหน่วยงานราชการ ศูนย์กลางทางการศึกษา ศูนย์กลางของหน่วยงานเอกชนหลายแห่ง มีการพัฒนาความเจริญอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับเมืองใหญ่อื่นๆ ที่ต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องการรักษาความสะอาดและปัญหาปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นและเป็นภาระที่กรุงเทพมหานครต้องดำเนินการหรือหามาตรการในการจัดการกับการรักษาความสะอาดอย่างมีประสิทธิภาพ

งานรักษาความสะอาด กล่าวโดยทั่วไปมีความหมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า "มูลฝอย" หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดจนถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ตามความหมายในพจนานุกรม "มูลฝอย" หมายถึง หยากเยื่อ, ขยะ

ดังนั้น เราอาจพูดรวมว่า ขยะมูลฝอย ก็คือ หยากเยื่อ เศษวัสดุ สิ่งของต่างๆ ที่เกิดจากกิจกรรม/ ขบวนการผลิตหรือเหลือจากการบริโภคของมนุษย์และสัตว์ มูลฝอยอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

1. มูลฝอยเปียก (Garbage of foods wastes) ได้แก่ มูลฝอยพวกเศษอาหาร เศษพืช ผัก เปลือกผลไม้ อินทรีย์วัตถุ ที่สามารถย่อยสลายเน่าเปื่อยง่าย มีความชื้นสูงกลิ่นเหม็นได้รวดเร็ว และก่อเหตุรำคาญให้ประชาชนและชุมชนที่อาศัยอยู่

2. มูลฝอยแห้ง (Rubbish) ได้แก่ พวกเศษกระดาษ เศษผ้า แก้ว โลหะ ไม้ พลาสติก ยาง เป็นต้น ขยะมูลฝอยชนิดนี้จะมีทั้งที่เผาไหม้ได้และเผาไหม้ไม่ได้ ขยะแห้งเป็นขยะมูลฝอยที่สามารถเลือกวัสดุที่ยังมีประโยชน์กลับมาใช้ได้อีก โดยทำการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องนำไปทำลายลงได้ ซึ่งทำให้เกิดรายได้กลับคืนมาและเป็นการลดปริมาณการจัดเก็บได้ด้วย

3. มูลฝอยอันตราย มูลฝอยชนิดนี้ ได้แก่ ของเสียที่เป็นพิษ มีฤทธิ์กัดกร่อนและระเบิดได้ง่าย ต้องใช้กรรมวิธีในการทำลายเป็นพิเศษ เป็นวัสดุที่มีอันตราย เช่น สารฆ่าแมลง ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดฟลูออเรสเซนต์ กระป๋องเสปรย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีมูลฝอยประเภทติดเชื้อ (Infectious waste) และมูลฝอยอันตรายที่เป็นสารเคมี เช่น เข็มฉีดยา ผ้าก๊อตสำลีที่ใช้แล้วจากโรงพยาบาล ซึ่งขณะนี้กำลังมีปัญหามาก โดยเฉพาะเข็มฉีดยา เลือดที่ติดมากับกระดาษ สำลี สามารถนำเชื้อโรคจากคนไข้ โดยเฉพาะเชื้อเอดส์ และเชื้อโรคที่ติดต่อได้จากการสัมผัส เป็นอันตรายกับเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย

แหล่งที่มาของมูลฝอยที่สำคัญคือ

1. อาคารบ้านเรือน
2. ที่พักอาศัย คอนโดมิเนียม โรงแรม
3. โรงงานอุตสาหกรรม
4. ตลาด
5. ร้านค้า
6. บริษัท / ห้างร้าน / สำนักงาน
7. โรงพยาบาล และคลินิก (สถานพยาบาล)
8. หน่วยงานราชการ
9. ห้างสรรพสินค้า
10. สถานที่ที่มีการก่อสร้าง
11. ถนน ข้างถนน บริเวณที่ดินรกร้างว่างเปล่า

วิธีเก็บขนมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร มี 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

1. วิธีเก็บโดยตรง (Direct Collection) คือ การส่งรถ เรือ และเจ้าหน้าที่ออกไปเก็บมูลฝอยตามบ้านและสถานที่ต่างๆ ที่รถ เรือ สามารถเข้าเก็บได้ถึง หรือให้เจ้าของมูลฝอยนำมูลฝอยจากบ้านมาใส่ รถ เรือ เก็บขนด้วยตนเอง แล้วนำรถเก็บขนมูลฝอยนั้นจะนำมูลฝอยไปทำลาย
2. วิธีเก็บโดยทางอ้อม (Indirect Collection) คือ การนำรถไปเก็บขนมูลฝอยจากถังรองรับมูลฝอยที่กรุงเทพมหานครได้นำไปตั้งไว้ตามริมถนนและบริเวณที่มีมูลฝอยปริมาณมาก เช่น ตลาด ศูนย์การค้า ฯลฯ เมื่อถังรองรับมูลฝอยเต็มแล้ว กรุงเทพมหานครจะมาขนนำไปทำลาย

การกำหนดเส้นทางเก็บขนมูลฝอยเป็นแบบ Daily Route Method และ Single Load Method ผสมผสานกัน โดยให้รถเก็บขนมูลฝอยแต่ละคันรับผิดชอบในการจัดเก็บและลำเลียงมูลฝอยในแต่ละที่ตายตัว โดยสำนักงานเขตต่างๆ จะแบ่งพื้นที่การจัดเก็บและการลำเลียงตามจำนวนรถเก็บขนมูลฝอยที่มีอยู่

ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีสถานที่กำจัดมูลฝอย 3 แห่งคือ

1. โรงงานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช มีพื้นที่ 585 ไร่ ตั้งอยู่ที่ ซอยอ่อนนุช 86 แขวงประเวศ เขตประเวศ โดยรับมูลฝอยจากสำนักงานเขตต่างๆ ดังนี้ คลองเตย, พระโขนง, ปทุมวัน, สวณหลวง, ประเวศ, ลาดกระบัง, บางกะปิ, ราชเทวี, ดินแดง, ห้วยขวาง, หนองจอก, บึงกุ่ม, ดุสิต, มีนบุรี, บางรัก, สาทร, ลาดพร้าว, บางคอแหลม, ธนบุรี, ราชบุรีบูรณะ, คลองสาน, ป้อมปราบฯ, พระนคร, สัมพันธวงศ์, บางซื่อ, พญาไท, ยานนาวา
2. โรงงานกำจัดมูลฝอยหนองแขม มีพื้นที่ 463 ไร่ ตั้งอยู่ที่ ซอยเพชรเกษม 104 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม โดยรับมูลฝอยจากสำนักงานเขตต่างๆ ดังนี้ ภาษีเจริญ, บางกอกน้อย, บางพลัด, บางขุนเทียน, จอมทอง, บางกอกใหญ่, หนองแขม, ตลิ่งชัน, ดุสิต, ป้อมปราบฯ, พระนคร
3. สถานีขนถ่ายมูลฝอยท่าแร่ มีพื้นที่ 20 ไร่ ตั้งอยู่ที่ ซอยวัชรพล แขวงท่าแร่ เขตบางเขน โดยรับมูลฝอยจากสำนักงานเขตต่างๆ ดังนี้ ปทุมวัน, ดุสิต, บางซื่อ, พญาไท, ราชเทวี, ห้วยขวาง, ดินแดง, บางเขน, ดอนเมือง, จตุจักร, ลาดพร้าว, หนองจอก, มีนบุรี

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

การเก็บข้อมูลย่อยของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ สำนักวิชาความสะอาดและสำนักงานเขตที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ดังนี้

สำนักวิชาความสะอาด มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนควบคุมและดำเนินการ เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด การกำจัดมูลฝอย ในเรื่องการเก็บขนมูลฝอยกองบริการการรักษา ความสะอาด สำนักวิชาความสะอาด มีหน้าที่กวาดถนนด้วยรถกวาดและดูดฝุ่น ล้างถนนสาย สำคัญ เก็บขนมูลฝอยจาโรงพยาบาลและคลินิก ตลาดของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร สถานที่ราชการบางแห่ง รวมถึงการเก็บขนมูลฝอยเฉพาะกิจเป็นการเร่งด่วน นอกจากนี้ยังได้ ให้การช่วยเหลือสนับสนุนเขตเมื่อการปฏิบัติงานเก็บขนเกินความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้เป็น ครั้งคราว ทำการตั้งถังรองรับมูลฝอย รวมทั้งศูนย์รวมมูลฝอย และศูนย์รวมรถเก็บขนมูลฝอยด้วย

สำนักงานเขตทั้ง 50 เขต มีหน้าที่และรับผิดชอบในด้านการกวาดและเก็บขนมูลฝอย โดยฝ่ายรักษาความสะอาดของสำนักงานเขต มีหน้าที่กวาดถนนด้วยแรงงานคน เก็บขนมูลฝอย จากอาคาร บ้านเรือน ตลาด สถานที่ประกอบการค้า โรงงานอุตสาหกรรมและมูลฝอยที่ตกค้าง ตามที่สาธารณะที่อยู่ในพื้นที่ของเขตทั้งหมด แล้วนำไปทำลายตามสถานที่ที่ซึ่งทางสำนักวิชา ความสะอาดเป็นผู้กำหนดต่อไป

ตารางที่ 3-1 ข้อมูลด้านอัตรากำลังด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ปี 2540

ประเภท	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	เจ้าหน้าที่	ลูกจ้าง ประจำ	ลูกจ้าง ชั่วคราว	รวม
พนักงานขับรถเก็บขน	สำนักวิชาฯ	-	58	33	91
	สำนักงานเขต	-	811	934	1,755
พนักงานเก็บขนมูลฝอย	สำนักวิชาฯ	24	133	125	258
	สำนักงานเขต	410	1,972	3,250	5,222
พนักงานกวาด	สำนักวิชาฯ	-	-	-	-
	สำนักงานเขต	-	3,066	2,735	5,800
รวม		893	6,040	7,076	13,116

ที่มา : สำนักวิชาความสะอาด 2540

ตารางที่ 3-2 จำนวนของพนักงานรักษาความสะอาด จำนวนรถและจำนวนเที่ยวของ
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2540 จำแนกรายเดือน

เดือน	พนักงานขับรถ	พนักงานเก็บขน	พนักงานกวาด	จำนวนรถ	จำนวนเที่ยว
ม.ค.	1,516	5,167	4,322	1,242	1,809
ก.พ.	1,494	5,144	4,230	1,281	1,809
มี.ค.	1,598	5,586	4,792	1,351	1,904
เม.ย.	1,571	5,349	4,752	1,304	1,811
พ.ค.	1,594	5,391	4,357	1,370	1,906
มิ.ย.	1,584	5,091	4,274	1,302	1,899
ก.ค.	1,740	5,493	4,797	1,449	2,016
ส.ค.	1,741	5,628	4,807	1,427	1,993
ก.ย.	1,750	5,594	4,858	1,483	2,004
ต.ค.	1,698	5,402	4,579	1,334	1,955
พ.ย.	1,480	4,675	4,180	1,330	1,797
ธ.ค.	1,345	4,238	3,324	1,104	1,553
เฉลี่ยต่อ ปี	1,593	5,230	4,432	1,331	1,871

หมายเหตุ : ข้อมูลทั้งหมดเป็นค่าเฉลี่ย/ วัน

แหล่งข้อมูล : กองวิชาการและแผนงาน สำนักรักษาความสะอาด

การกำหนดช่วงเวลาการเก็บขนมูลฝอยและการกวาด ดูดฝุ่นและล้างถนน ในแต่ละเขต จะกำหนดเองขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และระบบการจราจร ส่วนใหญ่จะปฏิบัติ งานในเวลากลางคืนหรือเข้ามิดก่อน 05.00 น. โดยจะแบ่งการทำงานเป็นกะ เพื่อหลีกเลี่ยงการ จราจรที่คับคั่ง

3.2 ปัญหาของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาด

งานรักษาความสะอาด เป็นงานที่ต่ำในสายตาของคนทั่วไป หากแต่ถ้ามีความสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้บ้านเมืองสะอาด น่าอยู่ น่าอาศัย เจริญตา ทั้งเป็นการแสดงถึงความเจริญทางวัฒนธรรมและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองหลวง ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ สถานทูต ศูนย์การค้า การติดต่อระหว่างประเทศ ตลอดจนการท่องเที่ยว การรักษาความสะอาดจึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง

งานรักษาความสะอาดจัดว่าเป็นงานเสี่ยงอันตรายประเภทหนึ่ง กล่าวคือ เสี่ยงต่ออันตรายจากยวดยานบนท้องถนน จึงมีปรากฏอยู่เสมอที่ลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดต้องประสบอุบัติเหตุรถชน ที่ถึงแก่พิการก็ต้องออกงาน หรือหากเป็นความกรุณาของหัวหน้างานก็จะจัดให้ปฏิบัติงานอื่นแทน นอกจากนั้นการทำงานบนท้องถนนบริเวณริมบาทวิถี ต้องสูดหายใจเอาฝุ่นละออง อันเกิดจากการกวาดถนนหรือสูดเอาควันพิษจากท่อไอเสียของรถยนต์เข้าไปในร่างกายเป็นประจำ ละอองฝุ่นและควันพิษจากท่อไอเสียรถจะเข้าไปเป็นพิษต่อร่างกายส่วนภายใน แต่ไม่เป็นพิษขับปัสสาวะที่เท่านั้น ส่วนในงานเก็บขนมูลฝอย ซึ่งต้องสัมผัสโดยตรงกับขยะมูลฝอยซึ่งบางส่วนของขยะมีพิษต่อร่างกาย และสะสมอยู่ในร่างกาย ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพอนามัยของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดที่เสื่อมโทรมลงทุกวัน รวมไปถึงปัญหาในการทำงานผิดพลาดจากคนอื่น ต้องทำงานในขณะที่คนทั่วไปพักผ่อน ไม่มีเวลาให้กับคนในครอบครัว สิ่งเหล่านี้บั่นทอนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดตลอดมา

นอกจากนั้น ลักษณะของงานรักษาความสะอาดยังเป็นงานหนัก ต้องตรากตรำแดด ฝน และในสายตาของประชาชน จะมองไม่เห็นความหมายนักและแทบจะไม่มีความรู้สึกอะไรเลย ถ้าคนกลุ่มนี้ปฏิบัติหน้าที่ของเขาเป็นประจำทุกวัน ซึ่งความรู้สึกนี้จะคงอยู่ไปจนกว่าจะได้เห็นมูลฝอยกองอยู่ทั่วไป โดยไม่มีผู้ดูแลรักษาความสะอาดเหมือนเช่นเดิม จึงจะเห็นความสำคัญเหตุแห่งปัญหาดังกล่าว สร้างความหวั่นวิตก ความท้อแท้ ในการปฏิบัติงานแก่คนงานตลอดมา เนื่องจากกลัวว่า เหตุการณ์ดังกล่าวนั้นจะประสบเข้ากับตนเองสักวันหนึ่ง ด้วยเหตุที่ผู้ปฏิบัติงานไม่กล้าปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถเพราะสาเหตุ ดังที่กล่าวมากรุงเทพมหานครจึงไม่สามารถรักษาความสะอาดได้อย่างเต็มที่

ปัญหาที่สำคัญที่สุดของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาด คือ ปัญหาการครองชีพในลักษณะของคนจนเมือง การมีรายได้น้อย ซึ่งจะพบเห็นอยู่เสมอในหมู่ลูกจ้างว่า มีการกู้เงินในหมู่คนงานด้วยกัน ในอัตราดอกเบี้ยสูง มีการเล่นแชร์ กู้เงินสวัสดิการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ฉะนั้นเมื่อถึงวาระสิ้นเดือน กิจกรรมเกี่ยวกับการจ่ายเงินจึงวนวายไปหมด เพราะปรากฏเจ้าหน้าที่มาคอยทวงเงิน หัวหน้าวงแชร์มาคอยหักเงินค่าแชร์ นายทุนผู้ขายของผ่อนส่งมาเก็บเงินค่าผ่อนของใช้ต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็น ถึงสภาวะทางการเงินของลูกจ้างว่าอยู่ในสภาวะที่รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ปัญหานี้เป็นปัญหาที่มองได้ชัดเจน และอาจคาดการณ์ได้ว่าย่อมมีส่วนกระทบกระเทือนต่อการทำงานบ้างไม่มากก็น้อย

ส่วนปัญหาอื่นๆ มองเห็นไม่เด่นชัดมากนัก ได้แก่ ปัญหาอันเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ เช่น ต้องการความเป็นธรรมภายในหน่วยงาน ต้องการมีผู้บังคับบัญชาที่เที่ยงธรรม ต้องการความช่วยเหลือ และการเป็นมิตรในหมู่เพื่อนร่วมงาน ความต้องการดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรจะช่วยส่งเสริมให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน เพื่อเป็นหนทางหนึ่งที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของงาน ทั้งนี้เพราะมนุษย์มักมีความพอใจในการปฏิบัติงาน หากเขามีความรู้สึกว่าได้ทำงานที่ตนชอบ มีความสอดคล้องกับนายจ้าง รวมทั้งมีความรู้สึกว่าจะสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์สังคมจะมีความพึงพอใจอย่างยิ่ง

แม้ในปัจจุบัน จะได้มีการเร่งรัดงานด้านการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองก็ตาม การปรับปรุงด้านบุคลากรด้วยการเพิ่มอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงาน ก็ไม่อาจแก้ไขปัญหาหรือเพิ่มประสิทธิภาพของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบและเชื่อมั่นว่า ตนจะได้รับความคุ้มครองความช่วยเหลือจากหน่วยงาน ความมั่นคงในการดำรงชีวิตในความต้องการขั้นพื้นฐาน

ลักษณะหนึ่งที่เป็นปัญหาของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดคือ เนื่องจากเป็นงานที่ต้องให้บริการจึงทำให้มีเวลาการทำงานที่ผิดจากคนอื่น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวบุคคลและครอบครัวและพฤติกรรมในเรื่องที่อยู่อาศัยที่จะต้องคำนึงถึงเวลาในการทำงานในแต่ละช่วงเวลาด้วย ในการศึกษานี้ได้รวบรวมผลดีผลเสียในการทำงานของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดในเวลากลางวันกับกลางคืนไว้ ดังนี้

ผลดีและผลเสียในการกวาดขยะในเวลากลางวัน

ผลดี

1. การกวาดและการเก็บขนสะดวก คนงานมองเห็นถึงขณะณัดและเวลาคนงาน��ใสรถ ก็มองเห็นชัดว่า ควรเททางไหน เทหมดหรือไม่
2. คนงานไม่รู้สึกง่วงนอน เพราะคนงานเคยทำงานกลางวัน พักผ่อนกลางคืน และส่วนมากคนเราชอบทำงานเวลากลางวัน
3. ติดต่อเจ้าของบ้านได้สะดวกเห็นหน้าเห็นตากันดีและอาจได้รับความอารีจากเจ้าของบ้าน
4. ทำงานได้รวดเร็วกว่าเวลากลางคืน
5. ผู้มีหน้าที่ควบคุมก็ควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมองเห็นได้ในระยะไกล มีอุปสรรคอย่างไรก็แก้ไขได้ง่ายและรวดเร็ว

ผลเสีย

1. เวลากลางวันมีผู้ใช้รถใช้ถนนมาก คนงานกวาดขยะมักจะได้รับอันตรายจากการถูกรถชน
2. เวลากลางวันสว่างเห็นหน้ากันได้ชัดคนงานกวาดขยะอาจรู้สึกอายในเวลาทำงาน
3. การทำงานในเวลากลางวันในประเทศร้อนจะทำให้คนงานเหนื่อยและอ่อนเพลียง่าย

ผลดีและผลเสียในการกวาดขยะในเวลากลางคืน

ผลดี

1. การจราจรไม่คับคั่ง มีรถวิ่งน้อย คนงานทำงานได้สะดวกกว่า
2. ทำงานไม่ใคร่เหนื่อย เพราะอากาศไม่ร้อน
3. ไม่เป็นการตากหน้าของคนที่เข้ามาทำงานใหม่
4. ไม่อดูจาดตาแก่ผู้พบเห็นขยะ และคนงานที่อยู่ในสภาพไม่สะอาดเรียบร้อย

ผลเสีย

1. การกวาดขยะเวลากลางคืนลำบากมาก มองไม่เห็นใครเห็น บางแห่งอาจต้องใช้โคม หรือไฟฉายส่องทาง เวลาทำงานต้องถือไฟกวาดขยะด้วยเป็นการไม่สะดวกแก่คนงาน
2. การกวาดขยะในบริเวณย่านพักอาศัย ทำได้หมดบ้าง ไม่หมดบ้าง เพราะมืดมาก
3. สุขักุ้ยเขี่ยถึงขยะได้ง่ายกว่าเวลากลางวัน เพราะเจ้าของถึงขยะที่นำออกมาตั้ง ได้เข้านอนแล้ว การกวาดจึงไม่ค่อยจะได้ผล
4. ควบคุมลำบาก เพราะมองไม่เห็นกันในระยะไกลๆ ได้ กวาดขยะหมดหรือไม่หมด ก็ไม่ทราบได้ ต้องเสียเวลาไปตรวจอีกในวันรุ่งขึ้น
5. ต้องมีการกวาดเสริมในเวลากลางวันอีก ถ้ากวาดกลางคืนไม่หมด ทำให้เสียค่าแรงงานมากขึ้นโดยไม่จำเป็น
6. มีการเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านเชื้อเพลิงที่ใช้โคม ตะเกียงรั้วไฟฉาย สำหรับคนงาน และค่าไฟฟ้าในสถานที่ทำลายมากขึ้นกว่าในเวลากลางวัน
7. การกวาดขยะในเวลากลางคืน ถ้าในฤดูฝนตกชุก ก็ยิ่งเพิ่มความล่าช้าและขลุกขลักแก่คนงานมากยิ่งขึ้น

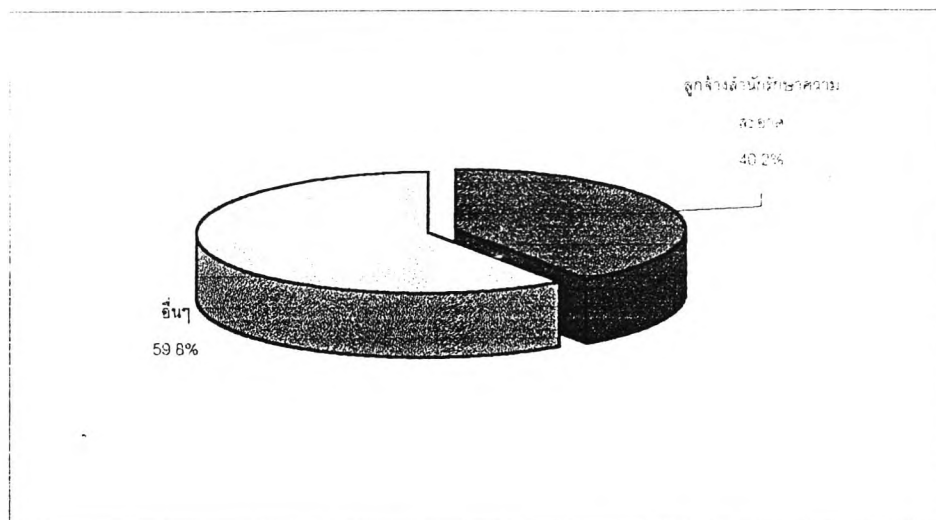
เมื่อได้ประมวลผลดี ผลเสีย ในการกวาดขยะในเวลากลางวัน และกลางคืนแล้ว ควรจะพิจารณาแบ่งเขตการกวาดขยะตามสถานที่ต่างๆ ว่า ควรดำเนินการกวาดขยะในเวลาใดจึงจะสะดวกและได้ผล เรียกว่าเป็นแบบผสม แบ่งได้ 2 เวลา คือ

- ก. การกวาดขยะในเวลากลางวัน ควรจะกวาดขยะในย่านที่พักอาศัย เพราะถ้ากวาดในเวลากลางคืน จะไม่สะดวก บริเวณส่วนใหญ่มืดมาก บ้านพักอาศัยบางบ้าน ก็ไม่มีไฟตามหน้าบ้าน ทางบ้านก็มีแต่ไฟดวงเล็ก การกวาดจะต้องใช้ไฟฉายหรือตะเกียงช่วยเป็นการลำบากแก่การยกขึ้นเทใส่รถ ยิ่งตามถนน ซอย ตรอกแคบๆ แล้ว ลำบากมากขึ้น บางตรอก ซอยทางคดเคี้ยว การเข้าออกยิ่งไม่สะดวก อาจจะทำให้เกิดการเสียหายได้ และส่วนมากย่านที่พักอาศัย ย่อมอยู่ไกลออกไปจากย่านการค้า การจราจรก็ไม่คับคั่ง เช่นเขตบางขุนเทียน เขตภาษีเจริญ เป็นต้น
- ข. การกวาดขยะในเวลากลางคืน ควรจะกวาดขยะในย่านการค้า เพราะในย่านการค้าในเวลากลางวันจะมีคนพลุกพล่าน การจราจรหนาแน่น รถยนต์รถขนขยะเข้าไปจอดไม่สะดวก และยังเป็นที่ยึดขวางยานพาหนะอื่นๆ ด้วย อนึ่ง ย่านการค้าในเวลากลางคืน ย่อมใช้ไฟฟ้าสว่างมาก เพื่อประโยชน์ในการค้า เช่นการโฆษณา การป้องกันโจรกรรม เมื่อมีแสงสว่างมาก การกวาดขยะก็สะดวก

สวัสดิการที่อยู่อาศัย

กรุงเทพมหานครได้ตระหนักเห็นความสำคัญ ในการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน ด้านที่อยู่อาศัย หรือการสนับสนุนให้มีการอยู่อาศัยเป็นของตนเองให้แก่ ข้าราชการสามัญ ข้าราชการครู และลูกจ้างประจำของกรุงเทพมหานคร เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีต่อไป เหมือนดังเช่นหน่วยงานของรัฐอื่นๆ การดำเนินงานในด้านสวัสดิการที่อยู่อาศัยในปัจจุบันมีรูปแบบเดียวคือ การพัฒนาอาคารสงเคราะห์ในบริเวณที่ดินของกรุงเทพมหานคร ดำเนินงานโดยกองสังคมสงเคราะห์ สำนักงานสวัสดิการสังคม ได้จัดสวัสดิการสังคมด้านการอาคารสงเคราะห์ข้าราชการและลูกจ้างประจำกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี 2533 ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการพักอาศัยในอาคารสงเคราะห์ข้าราชการและลูกจ้างประจำกรุงเทพมหานคร และการใช้จ่ายเงินบำรุงอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. 2532 ปัจจุบันมีอาคารสงเคราะห์ ในความดูแลรับผิดชอบทั้งสิ้น 15 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 3,238 หน่วย

ปัจจุบัน ลูกจ้างรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วย พนักงานกวาดถนน พนักงานเก็บขนมูลฝอย และ พนักงานขับรถเก็บขนมูลฝอย จำนวนรวมทั้งสิ้น 13,116 คนเป็นลูกจ้างผู้มีรายได้ต่ำของกรุงเทพมหานครที่ส่วนหนึ่งได้รับสิทธิในการอาศัยอยู่ในสวัสดิการอาคารสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานคร ข้อมูลสำรวจจากกองสังคมสงเคราะห์ สำนักงานสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการดูแลอาคารสงเคราะห์สำหรับข้าราชการและลูกจ้างผู้มีรายได้ต่ำของกรุงเทพมหานคร และพิจารณาการเข้าพักอาศัยในอาคารสงเคราะห์ข้อมูลพบว่า จากจำนวนอาคารสงเคราะห์ทั้งหมด 3,238 หน่วย ที่ได้มีการเข้าพักอาศัยแล้วนั้น ลูกจ้างผู้มีรายได้ต่ำจากสำนักรักษาความสะอาดที่เข้าพักอาศัยในอาคารสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนรวมทั้งสิ้น 1,627 คน คิดเป็นร้อยละ 50.24 หรือ คิดเป็น ร้อยละ 12.4 ของลูกจ้างรักษาความสะอาดทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร



ที่มา สำนักสวัสดิการสังคม

แผนภูมิที่ 3-1 สัดส่วนของลูกจ้างสำนักรักษาความสะอาดที่อยู่ในอาคารสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานคร

ลำดับความสำคัญในการพิจารณาเข้าพักอาศัย

การพิจารณาถึงลำดับความสำคัญในการเข้าอยู่อาศัย มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโดยให้ความสำคัญถึงความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาตามลำดับดังนี้คือ

1. บ้านที่พักอาศัยประสบอัคคีภัย ภัยธรรมชาติหรือวินาศภัยอื่นๆ จนไม่สามารถใช้เป็นที่พักอาศัยๆ ได้
2. ต้องคำพิพากษาของศาลให้ออกจากที่อยู่เดิม
3. บ้านที่พักอาศัยของตนเองหรือคู่สมรสถูกเวนคืน และกรณีนี้ถือว่าต้องออกจากที่พักอาศัยนั้น
4. พักอยู่ในสถานที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง เช่น พักในวัด ที่ทำงาน หรือ กองขยะ
5. เข้าบ้านอยู่หรืออาศัยผู้อื่นอยู่
6. อยู่ไกลที่ทำงานการเดินทางไม่สะดวก
7. เหตุจำเป็นอื่นๆ

การจัดคนเข้าพักในอาคารสงเคราะห์

ปัจจุบันมีอาคารสงเคราะห์ที่สร้างเสร็จแล้ว 15 แห่ง กองสังคมสงเคราะห์มีนโยบายจัดให้ข้าราชการและลูกจ้างเข้าพักในอาคารสงเคราะห์ที่ใกล้ที่ทำงานที่สุด เพื่อช่วยลดเวลาการเดินทางและเป็นการช่วยผ่อนคลายนปัญหาการจราจรด้วย โดยผู้พักอาศัยจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำของกรุงเทพมหานคร
2. สำหรับข้าราชการต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่เกินระดับ 5 และสำหรับลูกจ้างประจำต้องเป็นผู้มีอัตราค่าจ้างไม่เกินขั้นต่ำของอัตราเงินเดือน ข้าราชการระดับ 6 โดยจะต้องช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการพักอาศัยดังนี้
 - ค่าบำรุงอาคารเดือนละ 400 บาท
 - ค่าประกันอัคคีภัยปีละ 112 บาท
 - ค่าประกันความเสียหาย 500 บาท
 - ค่าน้ำ ค่าไฟ เก็บตามจริง
3. ไม่มีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองหรือคู่สมรส
4. ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านตามกฎหมายว่าด้วยค่าเช่าบ้านข้าราชการ
5. ไม่ได้รับการสงเคราะห์จากทางราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือธนาคารให้มีสิทธิกู้เงินเพื่อกิจการที่พักอาศัยของตนหรือคู่สมรส
6. เป็นผู้มีประพฤติดี ไม่เสพติดสุรา ของมึนเมา หรือยาเสพติดทุกชนิด
7. ตนเองหรือคู่สมรสไม่ได้เข้าพักอาศัยในอาคารสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานครแห่งใดแห่งหนึ่งอยู่แล้ว
8. ไม่เคยถูกเพิกถอนสิทธิการเข้าพักอาศัยในอาคารสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานคร

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย